

Thực hiện Quy chế phổ biến thông tin thống kê TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN TAM NÔNG, TỈNH PHÚ THỌ

*Nguyễn Hiền Minh**

Tam Nông là một huyện thuộc tỉnh Phú Thọ, với lợi thế tiếp giáp thủ đô Hà Nội, huyện Tam Nông là đầu mối giao thông vận tải quan trọng của tỉnh Phú Thọ. Hiện nay, huyện Tam Nông vẫn duy trì ổn định về đơn vị hành chính, dân số; kinh tế của Tam Nông chủ yếu phụ thuộc vào nông nghiệp. Tuy nhiên, những năm gần đây Tam Nông được xác định là vùng kinh tế trọng điểm về công nghiệp của tỉnh, trên địa bàn huyện hiện đang hình thành 2 khu công nghiệp tập trung, cơ cấu lao động đang chuyển dịch mạnh mẽ từ nông nghiệp sang công nghiệp và dịch vụ.

Toàn huyện có gần 22 ngàn hộ gia đình; 151 cơ quan quản lý nhà nước; đảng, đoàn thể; đơn vị sự nghiệp; hơn 100 doanh nghiệp được phân bố tại 20 xã, thị trấn. Việc thực hiện Quy chế phổ biến thông tin trên địa bàn huyện đang dần ổn định và đi vào nề nếp.

Chi cục Thống kê (TK) huyện Tam Nông được thành lập theo Quyết định số 20/QĐ-TCTK ngày 14/01/2011 của Tổng cục trưởng Tổng Cục Thống kê (TCTK). Sau khi Bộ trưởng Bộ Kế hoạch và Đầu tư ký Quyết định số 680/QĐ-BKHĐT ngày 28 tháng 5 năm 2014 về Ban hành Quy chế phổ biến thông tin thống kê của TCTK, ngày 16 tháng 7 năm 2014 Cục trưởng Cục TK tỉnh Phú Thọ ban hành Quyết định số 64/QĐ-CTK về Quy chế phổ biến thông tin thống kê Nhà nước trên địa bàn tỉnh Phú Thọ. Trên địa bàn huyện Tam Nông, Quy chế

đã được triển khai tới Huyện ủy, HĐND-UBND huyện bằng hình thức văn bản từ Cục TK tỉnh Phú Thọ; các đối tượng còn lại thông qua các văn bản của Chi Cục TK huyện Tam Nông chủ yếu dưới dạng nhắc nhở báo cáo và thông qua các Hội nghị.

Kết quả thực hiện Quy chế phổ biến thống kê trên địa bàn huyện Tam Nông như sau:

Thứ nhất, về triển khai, thực hiện các chế độ báo cáo, chế độ điều tra: Việc thực hiện các báo cáo thống kê, báo cáo tài chính và điều tra thống kê trên địa bàn huyện Tam Nông được triển khai tập huấn và nhắc nhở các đơn vị thực hiện thường xuyên.

Đầu năm 2014, UBND huyện Tam Nông phối hợp với Cục TK tỉnh Phú Thọ tổ chức Hội nghị triển khai, thực hiện các văn bản mới về công tác thống kê tới thường trực Huyện ủy, thường trực HĐND-UBND huyện; các phòng, ban, ngành ở huyện; các xã, thị trấn trên địa bàn. Hội nghị đã triển khai Thông tư số 02/2011/TT-BKHĐT ngày 10/01/2011 của Bộ Kế hoạch và Đầu tư về Quy định danh mục và nội dung hệ thống chỉ tiêu thống kê cấp tỉnh, huyện, xã và hướng dẫn cụ thể mẫu biểu để thực hiện. Bên cạnh đó nhắc nhở các đơn vị thực hiện Quyết định số 145/2003/QĐ-BKH ngày 07/03/2003 của Bộ trưởng Bộ Kế hoạch và Đầu tư về việc ban hành chế độ báo cáo thống kê định kỳ lao động và thu nhập áp dụng đối với các cơ quan nhà nước, đơn vị sự nghiệp, tổ chức chính trị, tổ chức chính trị - xã

* Chi cục trưởng Chi cục Thống kê huyện Tam Nông, Phú Thọ

hội, tổ chức xã hội - nghề nghiệp, tổ chức xã hội thuộc khu vực nhà nước; Quyết định số 19/2006/QĐ-BTC ngày 30/03/2006 của Bộ trưởng Bộ Tài chính về việc ban hành Chế độ kế toán hành chính sự nghiệp. Hội nghị đã thu hút rất đông đại biểu tham dự, thảo luận. Qua một năm thực hiện, việc gửi báo cáo của các cơ quan, đơn vị đã dần đi vào nề nếp và đạt kết quả cao: Hệ thống chỉ tiêu cấp huyện chính thức năm 2014 có 91,2% đơn vị nộp; Hệ thống chỉ tiêu cấp xã chính thức năm 2014 có 100% đơn vị nộp; Báo cáo tài chính, báo cáo lao động và thu nhập áp dụng đối với các cơ quan, đơn vị nhà nước: năm 2013 có 99,3% đơn vị nộp, năm 2014 số đơn vị nộp là 100%; Báo cáo tài chính áp dụng đối với các doanh nghiệp chính thức năm 2014 có gần 90% đơn vị thực hiện. Bên cạnh việc thực hiện chế độ báo cáo, trong năm vừa qua trên địa bàn huyện Tam Nông thực hiện 30 cuộc điều tra thống kê thường xuyên, trong đó riêng lĩnh vực nông, lâm nghiệp và thủy sản thực hiện 16 cuộc điều tra; công nghiệp, đầu tư, xây dựng 04 cuộc; thương mại, giá cả, dịch vụ khác 04 cuộc; dân số, lao động, mức sống hộ gia đình 03 cuộc; doanh nghiệp, cơ sở sản xuất kinh doanh cá thể phi nông, lâm nghiệp, thủy sản 03 cuộc. Kết quả cho thấy: 100% đơn vị điều tra đã thực hiện việc cung cấp thông tin cho cơ quan thống kê.

Việc triển khai chế độ báo cáo, kế hoạch điều tra được làm thường xuyên dưới nhiều hình thức khác nhau; số đơn vị chấp hành nộp báo cáo đạt kết quả cao. Tuy nhiên, việc tự giác - chủ động nộp báo cáo theo đúng thời gian chưa kịp thời; số đầu báo cáo theo quy định/đơn vị (báo cáo tháng) còn thiếu, nhất là các kỳ không phát sinh. Một số đơn vị thực hiện chế độ báo cáo định kỳ chưa tốt, thường phải nhắc qua điện thoại, qua công văn hoặc gặp trực tiếp, nhất là các đơn vị phải thực hiện số kỳ báo cáo 1 lần/năm.

Thứ hai, về tổng hợp, công bố thông tin thống kê:

+ Đối với các cuộc điều tra thống kê: Tùy từng cuộc điều tra, mà Cục TK tỉnh Phú Thọ phân công xử lý, nhập tin, tổng hợp ở cấp huyện (Các cuộc điều tra được phân cấp tổng hợp tại huyện chủ yếu là cuộc điều tra mà theo phương án suy rộng tới cấp huyện). Kết quả tổng hợp, gửi về Cục TK cùng với phiếu điều tra và được các phòng thống kê chuyên ngành thẩm định, sau khi có kết quả tổng hợp chung toàn tỉnh và được thẩm định của cơ quan - cấp có thẩm quyền, Cục TK sẽ công bố để thống nhất sử dụng trên địa bàn toàn tỉnh và từng huyện. Theo đó, trong năm 2015 Chi cục TK huyện Tam Nông chủ yếu được phân công thực hiện xử lý, tổng hợp thông tin 16 cuộc điều tra thuộc lĩnh vực nông, lâm nghiệp và thủy sản; các cuộc điều tra khác chủ yếu thực hiện khâu kiểm tra - ghi mã, làm sạch.

+ Đối với báo cáo kinh tế - xã hội, báo cáo chính thức: Theo phân cấp của Cục TK, Các UBND xã, các doanh nghiệp, cơ quan, đơn vị thực hiện lập và gửi báo cáo tới CCTK huyện nơi đơn vị đặt trụ sở chính để Chi cục thẩm định, xử lý, tổng hợp, báo cáo Cục TK tỉnh theo chế độ, thời gian quy định. Bên cạnh đó, Chi cục TK sử dụng để xây dựng các Báo cáo tình hình kinh tế - xã hội trên địa bàn huyện kỳ quý, 6 tháng, 9 tháng và ước năm phục vụ điều hành phát triển kinh tế - xã hội của lãnh đạo địa phương.

+ Biên soạn Niên giám thống kê cấp huyện: Hàng năm, công tác biên soạn Niên giám thống kê huyện Tam Nông tuân thủ theo các bước được quy định trong Quy chế phổ biến thông tin thống kê Nhà nước do Cục trưởng Cục TK tỉnh Phú Thọ ban hành. Theo đó, đến ngày 31/5 nếu không nhận được ý kiến của Cục TK, Chi cục TK được phép phổ

biển rộng rãi nội dung Niên giám thống kê huyện theo quy định.

Nhìn chung, việc tổng hợp, công bố thông tin thống kê trên địa bàn huyện Tam Nông năm 2015 đã được thực hiện theo đúng quy định. Tuy nhiên, việc ghi chép ban đầu vào mẫu phiếu điều tra, mẫu biểu báo cáo ở một vài nơi vẫn chưa tốt làm ảnh hưởng tới quá trình tổng hợp số liệu.

Thứ ba, về sử dụng số liệu thống kê trong điều hành phát triển kinh tế - xã hội tại địa phương:

Việc sử dụng thông tin thống kê trong điều hành phát triển kinh tế - xã hội tại địa phương trên địa bàn huyện Tam Nông được Huyện ủy - HĐND - UBND huyện thực hiện tốt, đúng theo quy định của pháp luật. Năm 2015, toàn bộ các chỉ tiêu kinh tế - xã hội chủ yếu trong các báo cáo điều hành phát triển kinh tế - xã hội tại địa phương đều sử dụng thông tin do cơ quan thống kê cung cấp. Một số báo cáo quan trọng như: Văn kiện trình Đại hội đảng bộ huyện nhiệm kỳ 2015-2020; Kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội trên địa bàn huyện giai đoạn 2016-2020; Báo cáo phát triển kinh tế xã hội năm 2015, kế hoạch năm 2016;...

Qua việc sử dụng số liệu thống kê trên địa bàn huyện thời gian vừa qua cho thấy, ở một số vị trí công tác chưa hiểu rõ về thống kê, chỉ tiêu thống kê kinh tế - xã hội sử dụng trong báo cáo đánh giá phát triển kinh tế - xã hội, còn phải để cơ quan thống kê giải thích nhiều lần.

Việc chấp hành pháp luật về thống kê Nhà nước trên địa bàn huyện Tam Nông những năm vừa qua được các Tổ chức, cá nhân thực hiện nghiêm túc. Hệ thống văn bản quy định, hướng dẫn về lĩnh vực thống kê được đầy đủ, rõ ràng, đặc biệt là Quy chế phổ biến thông tin thống kê. Cục Thống kê tỉnh Phú Thọ đã kịp thời chỉ đạo Chi cục TK huyện Tam Nông tuyên

truyền các văn bản mới, quan trọng về công tác thống kê những năm gần đây tới các tổ chức và cá nhân, từ đó giúp người sử dụng phần nào hiểu rõ hơn về thống kê, chỉ tiêu thống kê; bên cạnh đó kịp thời nắm bắt nhu cầu thông tin để sản xuất ra những chỉ tiêu thống kê đúng thời điểm, bảo đảm chất lượng, đáp ứng yêu cầu của tổ chức, cá nhân sử dụng. Việc này cũng đã nhận được sự đồng tình, ủng hộ của Huyện ủy, HĐND, UBND, các tổ chức và đông đảo nhân dân trên địa bàn huyện do vậy công tác thu thập thông tin, sử dụng thông tin được chấp hành tốt;...

Mặc dù đã đạt được những kết quả nêu trên nhưng việc thực hiện Quy chế phổ biến thông tin thống kê trên địa bàn huyện vẫn còn những hạn chế nhất định, như:

+ Hoạt động thống kê bao trùm tới mọi hoạt động của xã hội. Mặc dù văn bản pháp luật về thống kê được ban hành khá đầy đủ, trong đó có Quy chế phổ biến thông tin thống kê, tuy nhiên bộ máy tổ chức để vận hành thông suốt các văn bản ở cấp huyện còn có hạn chế nhất định đã làm ảnh hưởng đến nhận thức pháp luật thống kê của người dân cũng như một số nhân viên công vụ.

+ Việc tự nghiên cứu để hiểu rõ về thống kê, chỉ tiêu thống kê của các tổ chức, cá nhân trên địa bàn huyện còn chưa cao, từ đó ảnh hưởng tới quá trình phổ biến thông tin thống kê.

Nguyên nhân những hạn chế nêu trên là do những năm vừa qua, xã hội thay đổi có xu hướng ngày càng nhanh, mạnh mẽ; nhiều hoạt động kinh tế diễn ra dưới nhiều hình thức, quy mô khác nhau, điều đó làm ảnh hưởng phần nào ảnh hưởng tới hoạt động của cơ quan thống kê cấp huyện nói chung, thống kê huyện Tam Nông - tỉnh Phú Thọ nói riêng. Hơn nữa, các văn bản pháp luật về công tác thống kê được quan tâm xây dựng nhưng còn chậm, chưa kịp thời với yêu cầu thay đổi của xã hội.

Tổ chức bộ máy của cơ quan thống kê cấp huyện mặc dù đã được cơ cấu lại tuy nhiên vẫn còn thiếu và chưa đáp ứng tốt nhu cầu sử dụng thông tin thống kê ở cấp huyện, xã.

Ngoài những nguyên nhân khách quan bên ngoài, còn có những nguyên nhân chủ quan như: việc ban hành văn bản pháp luật về thống kê đã có, tuy nhiên các quy định, hướng dẫn cụ thể cho bộ máy nhà nước trong việc sử dụng thông tin thống kê chưa rõ. Phổ biến hiện nay là cấp huyện, bắt chước cấp trên trong việc sử dụng hệ thống chỉ tiêu thống kê tổng hợp để đánh giá tình hình phát triển kinh tế - xã hội tại cấp mình (trong khi hệ thống chỉ tiêu cấp huyện, cấp xã đã ban hành nhưng không có văn bản nào bắt buộc phải sử dụng); chưa có quy định cụ thể tách biệt giữa quản lý nhà nước về thống kê với hoạt động tác nghiệp thống kê, do đó vẫn còn một số cuộc điều tra thống kê phải giao cho thống kê viên làm điều tra viên, trong khi đó số lượng cán bộ làm công tác thống kê ở Chi cục rất hạn chế (05 người), kế hoạch công tác hàng năm tương đối nhiều, nên thống kê viên còn rất ít thời gian để thực hiện các công tác khác; công tác thanh tra, kiểm tra việc chấp hành chế độ báo cáo, chế độ điều tra trên địa bàn được thực hiện ở tần suất thấp và còn nể nang, chưa xử phạt đơn vị nào.

Để khắc phục những hạn chế nêu trên, cần một số biện pháp khắc phục như sau:

Một là, sớm hoàn thiện hệ thống văn bản sau khi Luật Thống kê (sửa đổi) 2015 có hiệu lực, trong đó quy định rõ hơn về mức độ sử dụng chỉ tiêu thống kê ở mỗi cấp; có đề xuất và thực hiện triệt để việc hướng dẫn các chỉ tiêu thống kê trong xây dựng báo cáo đánh giá phát triển kinh tế - xã hội cho các địa phương. Đưa ra hình thức phù hợp để quy định, thực hiện rõ về quản lý nhà nước thống kê với hoạt động tác nghiệp thống kê.

Hai là, tăng cường công tác tuyên truyền về pháp luật thống kê trên các phương tiện truyền thông với các hình thức phù hợp, hiệu quả (tổ chức chuyên mục trên sóng phát thanh, truyền hình).

Ba là, tăng cường số lượng công chức - thống kê viên cho Chi cục Thống kê cấp huyện, hoặc cơ cấu lại kế hoạch công tác cho phù hợp với số lượng lao động.

Bốn là, đề xuất chương trình đào tạo về thống kê ứng dụng cho cán bộ công chức ngoài ngành thống kê nhất là cán bộ quản lý, phù hợp với tình hình ở nước ta hiện nay. Trong đó, tập trung theo hướng đưa vào các Trường Chính trị dưới dạng lồng ghép vào môn học với thời lượng hợp lý với mỗi khóa đào tạo.

Năm là, thường xuyên tổ chức bồi dưỡng nâng cao năng lực cho cán bộ thống kê cấp huyện, theo kịp với tình hình phát triển chung của xã hội.

Sáu là, tăng cường công tác kiểm tra, giám sát kịp thời phát hiện sai sót để uốn nắn kịp thời.

Tóm lại, sau một năm rưỡi thực hiện "Quy chế phổ biến thông tin thống kê" trên địa bàn tỉnh Phú Thọ nói chung, huyện Tam Nông nói riêng có thể khẳng định Quy chế đã được triển khai và đi vào cuộc sống, việc triển khai Quy chế được thực hiện đúng hướng; đa số các tổ chức, cá nhân và nhân dân trên địa bàn ủng hộ. Để thực hiện tốt Quy chế phổ biến thông tin thống kê ở cấp huyện nói chung, trên địa bàn huyện Tam Nông, tỉnh Phú Thọ nói riêng đề nghị Tổng cục Thống kê nghiên cứu các giải pháp đề xuất nêu trên, sớm tham mưu cho Chính phủ ban hành các văn bản hướng dẫn nhằm hoàn thiện các quy định về pháp luật thống kê sau khi Luật Thống kê 2015 có hiệu lực./.